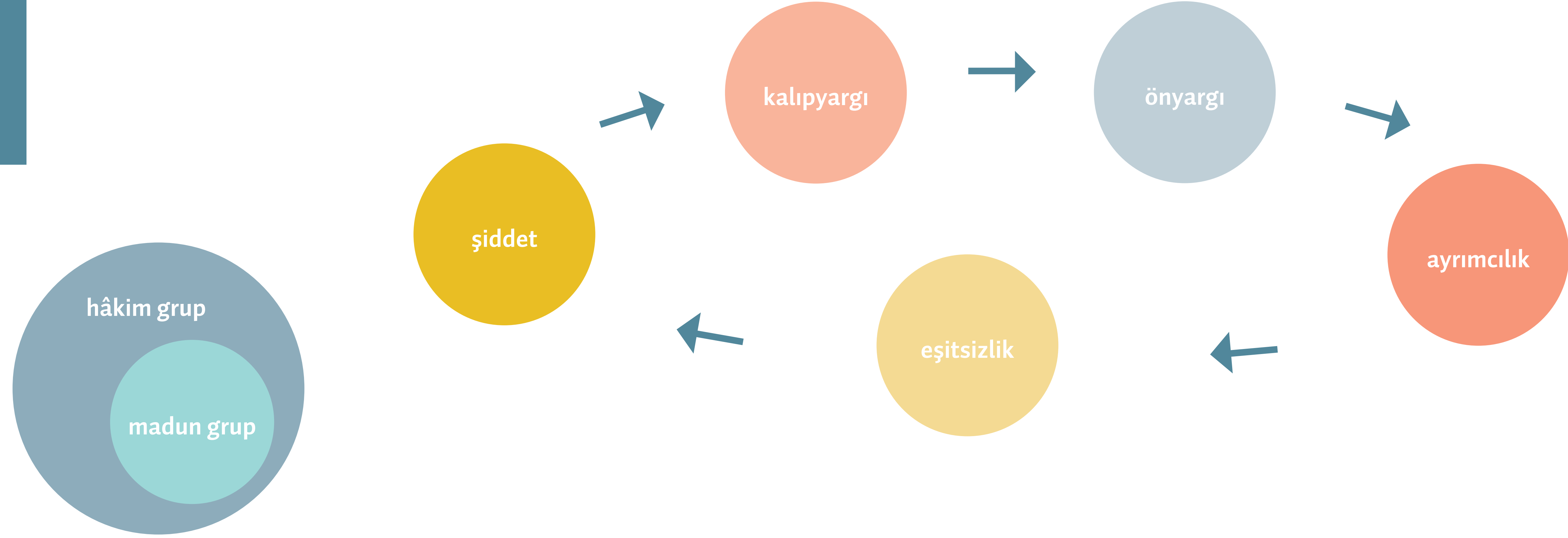

YENİ BİR SÖYLEM VE DİYALOĞA DOĞRU

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Hâkim grup, toplumda makbul ve 'normal' olanı belirler; **madun grubun** kurallarını koyar, onu tanımlar, en olumsuz üyesinin özellikleriyle etiketleyerek "X grubu hırsızdır", "Y grubu kavgacıdır" gibi önermeler üretip yayar.

Kalıpyargılar toplumsallaşma sürecinde (evde, okulda, sokakta) öğrendiğimiz, toplumsal gruplara dair genellemelerdir. Örneğin tüm kadınların 'duygusal', her Arnavut'un 'inatçı', Almanların 'soğuk' olduğunu düşünmemiz, bu gruplara ilgili kalıpyargıların sonucudur.

yeniden çitleme: Bir grup hakkında yoğun ve yerleşik kalıpyargılarımız ve önyargılarımız varsa, o gruptan olup davranışları veya özellikleri bu yargılara ters düşen kişileri istisna olarak görebiliriz. Bu kişiyi kabul edip 'çitin içi'ne alsak da, grubun geri kalanını dışarıda bırakmaya yani o gruba karşı önyargı beslemeye devam ederiz.

Önyargılar bir kişiye veya gruba dair taraflı ve koşullanmış düşünceler ve beklentilerdir. Kalıpyargılara sevgi veya nefret gibi güçlü duygusal tutumların eşlik etmesi, önyargıların ortaya çıkmasında etkilidir.

Ayrımcılık önyargıların davranışa dönüşmesiyle ortaya çıkar. Üç tür ayrımcılıktan söz edilebilir. Önyargılar nedeniyle bir kişiye veya gruba ayrımcılık yapılmasının meşru görülmesi **doğrudan ayrımcılık** teşkil eder. Herkes için aynı şekilde geçerli sayılan ve tarafsız görünen sistematik düzenlemelerin ve uygulamaların, bazı kişiler ve gruplar üzerinde olumsuz etki yaratması **dolaylı ayrımcılıktır**. Bir kişinin, bağlantılı olduğu bir başka bireyin ya da grubun nitelikleri nedeniyle ayrımcılığa uğraması ise **bağlantılı** ('dolayısıyla') **ayrımcılık** olarak adlandırılır.

Eşitsizlik çoğu zaman ayrımcılık sonucunda ortaya çıkar. Ayrımcılığa maruz kalan gruplar, haklarını diğer gruplarla eşit şekilde kullanamaz.

Şiddet önyargılardan beslenen ayrımcılığın en ciddi sonuçlarından ve insan hakları ihlalidir.

Kalıpyargılar, önyargılar, eşitsizlik ve şiddet, bir kısır döngü içinde hem ayrımcılıktan beslenir, hem de ona kaynaklık eder. Ayrımcı tutum ve davranışların etkilerini anlayabilmek ve ayrımcılıkla mücadele edebilmek için bu döngünün işleyişinin farkında olmamız gerekir.

as.u.lis

